

JEAN PRÉVOST

ACEMİ YAZARLAR
İÇİN BİR KILAVUZ

Türkçesi: Bade Baran

Yatkınlığa Dair

“Yazmaya yatkın olduğumu hissediyorum,” diyen bir genç bununla iki şey kastedebilir: Birincisi, kâğıdı sürekli kesikli çizgilerle kaplamaktan büyük bir haz duyuyordur; ikincisi, birilerinin kendisini hayranlıkla okumasından büyük bir haz duyma ihtimali vardır. Fakat bu genç her iki durumda da, neredeyse her zaman söz konusu dürtünün yazma eğiliminin ispatı olduğunu zanneder; hatta bu dürtünün ortaya çıkacak yeteneğinin doğrudan bir sonucu olarak can bulduğuna inanır. Gelgelelim bu arzunun bir yetenekle eşleşmesi için hiçbir geçerli sebep yoktur; iki şeyin rastlaşması şans eseridir. Dolayısıyla yazdığınız ilk sayfaları beğenmeniz veya beğendirmeniz gerekir. Kendi fikirlerinizin ancak altı ayın sonunda, o sayfaları unuttuğunuzda bir değeri olacaktır. Yazdıklarınızdan tam manasıyla hoşnutsanız, fikrinizin artık bir değeri de kalmayacaktır ve bu olsa olsa kendinizi eleştirmekte pek iyi olmadığını kanıtlayacaktır. Yazdıklarınızdan tam manasıyla hoşnutsuzsanız edebiyattan el etek çekme-

niz gerekecektir; bu yeteneksiz olduğunuzu kanıtlamaz ama yazmayı sürdürmeniz durumunda kendinizden ve diğerlerinden çokça çekeceğiniz var demektir. Fikirlerinizden tereddütlüyseniz, epeyce düzeltme yapmaya, çokça silmeye ve yeniden yazmaya meyilliyseniz, bütün bunlar profesyonel bir tavrın emaresidir. Bu henüz tam anlamıyla yetenek değilse bile ilerleme kaydetmek ve çalışırken mutlu hissetmek için elzemdir, dolayısıyla olmazsa olmazdır.

Çoğu yatkınlığın sadece rastlantısal nedenleri vardır: Ruhunuz bir yerlerde çürüyüp gidiyordur; bir köy öğretmeni veya taşrada bir devlet memurusunuzdur yahut annesini sizden üstün gören, kahveye gitseniz sizi küçümseyecek bir kadınla evli bir küçük burjuvasınızdır. Bu durumdan bıkip usanır, etrafınızı çevreleyen şeyleri hor görmeye başlarsınız: Buradan yazma eylemine geçmek için geriye sadece rastlantı kalır. Veya gençsinizdir ve bir baltaya sap olamadığınız için çileden çıkıyorsunuzdur; fiziksel ya da kişisel kusurlarınızı şan şöhretle perdelemek istemeseniz bile, kadınların size kul köle olmasını diliyorsunuzdur. Belki de dünyada her şeyden çok şöhreti arzuluyorsunuzdur; bu büyük arzuya sebebiyet veren küçük etkenleri görmüyorsunuz; bu durumda, bunu belki kendinize bile itiraf etmeseniz de, hoyrat ve geçimsiz bir mizacınız vardır. Sizin-

le insanlar arasında uygun gördüğünüz yegâne ilişki onlara üstün gelmektir; aynı zamanda hakiki şanın şöhretin, *kaçınılmaz olanın*, her gün tüm gazetelerde yer alanın peşine düşmek için kamusal faaliyetlerde bulunmaya da pek yatkın değilsinizdir. Dolayısıyla bir çalışma masasında elde edilebilecek bu iradi ve hükümsüz şöhrete teslim olursunuz. Bu şöhret tutkusu insanları oldum olası mutsuz etmiştir; tüm çabalarınızın ilk aşamada yöneldiği noktaya ulaştığınız bile, başarı anlamsız, eleştirilirse acı gelecektir; iş çevrenizden de dost edinemezsiniz çünkü şöhret arzusu her zaman kıskançlıkla el ele gider ve her koşulda birinci olmak isteyen, kayıtsız şartsız takdir etmeyi bilmez. Acıdan başka bir şeye mâl olmayan bu tutkudan ya da hiç değilse onu elde etme yolundan vazgeçmenizi tavsiye ederdim size; ama yok: Tavsiyelerimin diğerleri kadar gereksiz olduğunu seve seve kabul ediyorum, gülünç olduklarını ise asla. Sonuç olarak gittiğiniz yolda devam edin ve kendi iyiliğiniz için öfkenizi gizleyin. – En dokunaklı, en hoş, fakat neredeyse her zaman en zayıf ve en beyhude yatkınlık, kimi çağdaşlara duyulan yoğun bir hayranlıktan ve onu taklit etmenin coşkun arzusundan doğar. Bu taklidin ömrü ancak daha güçlü bir yatkınlığı tetiklerse uzun olur. Aksi takdirde sevimli, mütevazı ve az üretken yazarlar çıkarır ortaya: çoğu zaman kısmen eleştirmene dönüşen türden kısıtlanmış hümanistler.